

Борисенко Анастасія,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 013 Початкова освіта,
Житомирський державний університет імені Івана Франка;

науковий керівник: **Антонова Олена,**
доктор педагогічних наук, професор,
Житомирський державний університет імені Івана Франка

ФОРМУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДИТИНИ ДО ШКОЛИ НА ЗАНЯТТЯХ З МАТЕМАТИКИ ЗА ДОПОМОГОЮ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ

Наше суспільство – це період сучасних, новітніх технологій. Тому і освіта потребує значних змін для формування компетентної та активної особистості.

Із реформуванням освіти початкова школа має такі важливі завдання, як формування творчої та освіченої особистості. Нова Українська Школа дала змогу більше творчо організувати навчальний процес. Формування мислення, уваги та уяви має вже дещо вищий рівень ніж попередня система. Розглядаючи розвиток мислення, найактуальнішим є – формування критичного мислення. Але слід зазначити що формування критичного мислення не розпочинається в школі. Важливо залучати критично мислити дитину ще з дошкільного віку. Це дає активний старт його формування. Тому що даний вид мислення набувається не швидко, дуже повільно та приклавши багато зусиль. Розвиток критичного мислення це переведення мислення на інший рівень. З наочно-поведінкового мислення переходить у критичне мислення.

Даний вид мислення бере свій початок з постановки питань і знаходження проблеми, що варто вирішити. Діти цікавляться всім, що побачать, почують. Вони мають безліч ідей, яких дуже важливо чути батькам та педагогу.

Формування критичного мислення актуальне при вивченні всіх дисциплін. Але звичайно, заняття з математики – це найідеальніше

середовище для формування критичного мислення. Розглядаючи різноманітні технології навчання які сприяють розвитку критичного мислення велике значення приділяється технології проблемного навчання. Пояснення даної технології доволі просте – створення проблемної ситуації, для вирішення її дітьми за рахунок діяльності дітей. В даному випадку педагог має роль керівника, а не виконавця. Педагог лише створює проблемну ситуацію. А не дає готове дітям.

Проблемне навчання полягає в тому, що діти не отримують готові знання, а вчитель організовує це так, щоб діти шукали відповіді через спостереження, аналізу фактів. Проблемне навчання має: навчальну проблему, проблемну ситуацію, проблемні задачі та питання [1].

Тобто, проблемне навчання посприяє розвитку вміння самонавчання, самоосвіта, тому що безпосереднє засвоєння матеріалу реалізується через активну діяльність дітей.

Заняття математики це чудовий варіант для технології проблемного навчання, тому що завжди на даних заняттях діти мають питання «Чому так?», «Як це?», «Звідки?».

Вирішення проблемної ситуації на заняттях математики є цілком доречною та відбувається через подолання труднощів, коли діти отримують нові знання. Проблема ситуація виникає повністю природно не потребуючи додаткових вправ чи ситуацій. Щодо способів створення проблемних ситуацій доцільно розглянути, які запропонували вчені-дидакти В. Коваленко та І. Тесленко: [2]

- підвести дітей до пояснення неочевидних залежностей;
- пропедевтичні завдання (це завдання, які даються перед тим як вивчити новий матеріал, дані вправи сприяють самостійному розв'язанню проблеми, фокусуванню уваги дітей та є основою для створення проблемної ситуації);
- підведення дітей до своїх висновків;
- вирішення всіх запропонованих вправ та задач;
- створення ситуації вибору;
- підведення дітей до висновків, які не співпадають з їхніми минулими думками;
- порівняння нового з вивченим раніше.

Набагато ефективніше є, коли педагог показує певну проблему за

допомогою підготовлених питань, схем, картинок щоб діти самі «приходили» до цієї проблеми і самі ж вирішували її.

Наприклад, до проблемних ситуацій які можна застосовувати для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку можна віднести завдання де завдання не має чіткого формулювання, завдання, де немає всіх даних, завдання, де певні дані є зайвими, завдання, де вирішити можна декількома варіантами та завдання на міркування.

Висновок. Із запровадженням нової реформи, українська система освіти набула більш цікавого та творчого змісту. Запропоновано безліч технологій, методів та прийомів для формування освіченої та розвиненої особистості. Формування мислення, уваги, уяви та мовлення – також одні з важливих завдань. Стосовно мислення, то наданий час великої уваги набуло застосування технологій методів, прийомів для формування критичного мислення. Критичне мислення – це дуже складне та багаторівневе явище, тому це повинно відбуватися не з 1-го класу, а ще з закладу дошкільної освіти [3]. Використання різноманітних технологій для формування критичного мислення застосовуються у різних дисциплінах, та під час навчання математики – це чудове поєднання, яке гарантовано матиме позитивний результат. Технологія проблемного навчання дуже ефективна під час занять, для формування критичного мислення. В першу чергу через те що педагог не є виконавцем, він має роль керівника, який подає проблемну ситуацію, а діти самі шукають рішення.

Список використаної літератури:

1. Голець А. Розвиток критичного мислення учнів на уроках математики як важливого елементу продуктивної технології навчання. На урок. URL: <https://naurok.com.ua/rozvitok-kritichnogo-mislennya-uchniv-na-urokah-matematiki-yak-vazhlivogo-elementu-produktivno-tehnologi-navchannya-255396.html>.
2. Мартинюк В. Застосування проблемного навчання на уроках математики. На урок. URL: <https://naurok.com.ua/zastosuvannya-problemnogo-navchannya-na-urokah-matematiki-279751.html>.
3. Пометун О. Як розвивати критичне мислення в учнів (з прикладом уроку). НУШ. URL: <https://nus.org.ua/articles/krytychne-myslennya-2/>.